

GAZTERIAREN FORO TRANSPIRENAIKOA

Pirinioetako Lan Elkarteak (PLE) koordinatutako proiektua da Gazteriaren Garraio Foroa, bertako 7 kideen (Nouvelle-Aquitaine, Occitanie, Euskadi, Aragoi, Nafarroa, Katalunia eta Andorra) gazteria-arloekin lankidetzan, eta 7 eskualde horietako gazteen hausnarketak partekatzea du helburu, haien beharrak eta interesak Pirinioetako ordezkari publikoei helarazteko eta gazteen eragina indartzeko.

PIRINIOETAKO GAZTERIAREN MANIFESTUA

2021eko urriaren 1etik 3ra bitarteko asteburuan El Pueyo de Jacan (Aragoi) izandako aurrez aurreko topaketan parte hartu dugun gazteok. Honako gaikako batzordeetan banatu gara: lana eta Emantzipazioa; Feminismoa, LGTBIQ+ Eskubideak; Arrazakeria; Kultura, hizkuntzak eta identitatea, turismoa eta mugikortasuna; eta Natura eta iraunkortasuna.

Gai horiei buruz lan egin ondoren, honako adierazpen hauek egin nahi ditugu, mugaz gaindiko batzorde tematiko bakoitzean adostu direnak:

1) Lan eta emantzipazioaren batzordea

Pirinioez gaindiko gaztarotik adierazten dugu etxebizitza eskuratzeko zailtasun handia dagoela, oso ekonomia dibertsifikatua eta oztopo burokratiko ugari gure lurraldean. Gazteen bizi-baldintzen okertze horren aurrean, honako ekintza hauek proposatzen ditugu Pirinioetako eskualdeen hazkunde orekatuaren alde:

1. Etxebizitza publikoa eskuratzeko sustatzea, etxebizitza publikoen poltsak eta eraikinak birgaitzeko programak sortuz eta sustatuz;
2. Ekonomia dibertsifikatzea, erakunde publikoak deszentralizatuz eta energia berriztagarriak ekoizteko prozesuak landa-eremuetara bideratuz;
3. Pirinioez gaindiko ekintzailtza eta lan- eta gizarte-fluxuak erraztea, burokrazia administratiboa arinduz.
4. Digitalizazioaren horizontea aprobeztatuz, ekonomia zirkularreko eredu batean elkarren artean korrelazioan dauden jarduera-ildo hauek praktikan jartzea eskatzen dugu.

2) Feminismoaren, LGTBIQ+ eskubideen batzordea

Batzorde horrek aurkitutako arazoak jarraian azalduko ditugu. Lehenik eta behin, ikus-entzunezkoen eta literaturaren esparruko arau-patroien erreproduzio bat dago; biztanle gutxiko eremuetan edo landa-eremuetan ere kolektibo anitzen ordezkariak urria dago, eta gaur egungo sistemak bitarrian fokalizatuta jarraitzen du.

Beraz, hobekuntza-proposamenak jasotzen ditugu, etorkizuneko lurralde-politiketan txertatzeko nahiarekin:

5. Hainbat kolektiboren ordezkariarekin material berriak sortzea.
6. Gune seguruak eta elkarteak. Eta landa-eremuetan adituak diren langileak.
7. Izenari erreparatzea, bitarrari beharrean.

3) Arrazakeriaren aurkako Batzordea

Mugak kanporatzea, legez kanpoko itzultzeak, islamofobia, atzeritarrak barnertzeko zentroak, etnia- eta arraza-diskriminazioa, arrazakeria instituzionala, gizatasuna galtzea... Pirinioetako 7 lurraldeetan sistematikoki eta egituraz dauden giza eskubideen urraketen adibideak dira.

Horregatik, Pirinioez gaindiko forotik, #RegularizacionYa, Sindicato Manteros eta EsMenas bezalako arrazakeriaren aurkako kolektiboek egiten duten lana nabarmendu nahi izan dugu, Pirinioetako komunitateari aplikagarriak zaizkiolako.

Eskatzen dugu:

8. Programa politikoetan, legebiltzarrean, komunikabideetan eta bestelakoetan gorroto-diskurtso eta -delituen aurrean legezko ondorioak izatea.
9. Prebentziozko eta diziplina anitzeko lana, gazte migratzaileek babes-sistematik kanpo izan ditzaketen gizarte-bereizketako egoerak diagnostikatu ahal izango dituen
10. Arrazakeriaren aurkako hezkuntza, prestakuntza eta sentsibilizazioa hezkuntza formalean, komunikabideetan, erakunde publikoetan, enpresa pribatuetan eta Estatuko segurtasun-kidegoetan.
11. Migratzaileei, gutxiengo etnikoei eta arraza-egoeran dauden kolektiboek giza eskubideak aplikatzea, berme judizial guztiekin.

“Gizarte arrazista batean ez da nahikoa arrazista ez izatea, arrazakeriaren aurkako izan behar da”, Angela Davis.

4) Kultura, hizkuntzak, nortasuna, turismoa eta mugikortasuna

Pirinioez gaindiko gazteen foroko gazteak gara, gazte ekintzaileak gara, ilusioz beteak, eta Europaren etorkizuna aurrerantz botatzeko gogoia dugu, Europa hobea izan dadin.

Gaur kultura, hizkuntza, identitate, turismo eta mugikortasun batzordea bildu da eta arazo hauek antzeman ditugu:

Aurkitu dugun lehen arazoa mugako lurraldeetako tokiko hizkuntzen galera da. Kultura fenomeno dinamikoa da berez. Ezin da haien eraikuntza berritzailea geldiarazi. Belaunaldi bakoitzak eboluzioari aurre egiteko eta hibridazioa izateko erronka du, diskurtso nazionalistan erori gabe. Tradizioak eta horien jatorri komuna ez dira ezagutzen, Frantziako, Espainiako eta Andorrako administrazioen arteko lankidetzara falta handia dago Pirinioetako lurraldearen gainean, eta Pirinioetako ondare erromanikoaren degradazioa dago. Eta azkenik, Pirinioez gaindiko komunitateko nazioak ez onartzearen arazoa, aspalditik datorrena eta gizarteak urteetan zehar eskatu duena eta gazteei zuzendutako eskaintza turistikoak gehitzea beharrezkoa dena.

Eta horregatik nahi dugu:

12. Inguruko eskualdeetako kultura ezagutaraztea, adibidez, ekoizpen zinematografikoen, antzerki-ekoizpenen, erakusketen edo Pirinioez gaindiko kultura-bonu baten bidez.
13. Kultura-ekoizpen erkideko berezko zirkuituko sarea sortzea.
14. Pirinioetan eta PLEko lurralde guztien artean kulturarteko jaialdi ibiltariak sor daitezkeen sustatzea.
15. Komunitate bakoitzeko hezkuntza-sailek Pirinio osoko unibertsitate, eskola eta goi-mailako ikastetxeen arteko trukeak finantzatzea eta babestea.
16. Galtzen ari diren kulturak berreskuratzea eta sartzeari, Pirinioetako nortasun komuna eraikitzeke.
17. Komunikazioa eta elkar ulertzea konponbide guztien oinarria izanik, nazioen eta erakundeen arteko elkarrizketa-mahai bat eskatzen dugu; mahai horretan eskualdeen arteko kultura-loturak indartu ahal izango dira (Euskadi, Nafarroa eta Akitania, adibidez), edo nazioen onarpenean dauden auzibide-arazoak jorratu ahal izango dira.

Eta hori esanda, espero dugu Pirinioez gaindiko europar gazteen horrelako topaketek balio izatea etorkizunean fruituak emateko eta gazteok bizitzeko doinuan nota bakar eta errepikaezin gisa jotzen eta ibiltzen jarraitu ahal izateko.

5) Izaera eta iraunkortasuna.

2021eko urriaren 1etik 3ra bitartean Aragoiko Pueyo de Jaca udalerrian egin den topaketan parte hartu dugu Gazteriaren Pirinioetarako Foroko eta, zehazkiago, Natura eta Jasangarritasun Batzordeko kide garen gazteok. Landu dugun ahulezien, mehatxuen, indarguneen eta aukeren azterketatik abiatuta, hainbat proposamen egin nahi ditugu honako gai hauei buruz:

18. Sareak eta azpiegiturak. Garraio-sareak eta -azpiegiturak eredu jasangarrietarantz hobetzea proposatzen dugu, lurralde arteko trenbide-sarea handituz, ibilgailuen garraioaren alternatiba gisa.
19. Sentsibilizazioa. Heziketa. Ekintza. Energia-kontsumoaren, birziklatzearen eta erakundeen presio handiagoaren ereduaren inguruko kanpaina instituzionalak, produkzio-eredu jasangarri baterantz aldatzeko.
20. Trantsizio energetikoa. Tokiko energia-ekoizpeneko kooperatibak sortzea, energia-subirantotasunerantz, lurralde bakoitzaren eskaerei eraginkortasunez erantzun ahal izateko, bai eta ikerketan inbertsio handiagoa egitea ere, energia jasangarri mota berriak ustiatu ahal izateko (hidrogenoa, biomasa, energia geotermikoa).
21. Kontserbazioa eta birsortzea. Baso-lurrak, flora eta fauna behar bezala kudeatzea. Eremu babestua handitzea proposatzen dugu, Pirinioetako parke handi bat sortuz, mugarik gabe eta legeria gehiago gogortuz.
22. Produkzio-eredu iraunkorra. Nekazaritza eta abeltzaintza jasangarria sustatzea proposatzen dugu, kooperatibentzako eta ekoizle txikientzako laguntza-programekin. Turismoari dagokionez, lurralde bakoitzaren aukeren eta mугen arabera arautzea proposatzen dugu.

Gazte garen aldetik, gai horiek guztiak aldarrikatu behar izatearen pisuarekin sentitzen gara, zuzenean eragiten baitute, ez bakarrik gure etorkizunean, baita orainean ere. Erakundeei benetako konpromisoa eskatzen diegu, asmo handikoa eta erdibiderik gabekoa arazoari aurre egiteko. Prozesu honetan, kontuan har gaitzazuen nahi dugu, elkarrekin eraiki dezagun gure oraina? Etorkizuna?

Ezin dugu gehiago itxaron. Presazkoa da.

Pueyo de Jaca, 2021eko urriaren 3a